

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. november 14.
(OR. en)

15417/23

COPS 547
POLMIL 303
EUMC 477
TRANS 505
UD 259

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. november 14.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	JOIN(2023) 37 final
Tárgy:	KÖZÖS JELENTÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK a katonai mobilitásról szóló cselekvési terv 2.0 2022. november és 2023. október közötti végrehajtásáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: JOIN(2023) 37 final.

Melléklet: JOIN(2023) 37 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

AZ UNIÓ KÜLÜGYI ÉS
BIZTONSÁGPOLITIKAI
FŐKÉPVISELŐJE

Brüsszel, 2023.11.13.
JOIN(2023) 37 final

KÖZÖS JELENTÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**a katonai mobilitásról szóló cselekvési terv 2.0 2022. november és 2023. október közötti
végrehajtásáról**

KÖZÖS JELENTÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a katonai mobilitásról szóló cselekvési terv 2.0 2022. november és 2023. október közötti végrehajtásáról

I. – BEVEZETÉS

1. A biztonság és a védelem területére vonatkozó, 2022. márciusi stratégiai iránytű¹ megerősítette, hogy a katonai mobilitás jelentős növelése létfontosságú az európai biztonság és védelem szempontjából, különösen Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújával összefüggésben. Ez lehetővé teszi az uniós tagállamok haderői számára, hogy gyorsan és a szükséges mértékben reagáljanak az EU külső határain, illetve azokon túl kirobbanó válságokra, beleértve a haditechnikai anyagok lehető leggyorsabb és zökkenőmentes szállítását is. A stratégiai iránytűvel összhangban a katonai mobilitásról szóló cselekvési terv 2.0² átfogó keretet biztosít egy olyan jól összekapcsolt katonai mobilitási hálózat kialakításához, amely rövidebb reakcióidővel, valamint megfelelő, biztonságos, fenntartható és rugalmas közlekedési infrastruktúrával és képességekkel rendelkezik.
2. A katonai mobilitásról szóló uniós cselekvési terv 2.0-ról szóló első eredményjelentés a különböző uniós intézmények, szervek és ügynökségek által a cselekvési terv fő prioritási területein meghatározott intézkedések végrehajtása érdekében végzett munkát tükrözi. Adott esetben magában foglalja a 2018-as katonai mobilitásról szóló cselekvési tervre vonatkozó legutóbbi, 2021 szeptemberében benyújtott eredményjelentés³ óta a különböző területeken elért előrehaladást is.
3. A cselekvési terv olyan stratégiai megközelítéssel szolgál, amelynek célja az érdekelték – beleértve a tagállamokat is – széles körének hatékony bevonása. Megkönnyíti tehát a tagállamok tevékenységei közötti összhang és kapcsolatok kialakítását – többek között a különböző releváns PESCO-projekteken, nevezetesen a katonai mobilitási és logisztikai csomópontokon⁴ keresztül –, és segíti az uniós szintű munkaterületeket a témakörök teljes skálája esetében. A cselekvési tervben foglaltaknak megfelelően a katonai mobilitásról szóló első éves rendezvényre 2023 júniusában került sor a Tanács svéd elnökségének égisze alatt, amelyen az uniós intézmények, az érintett PESCO-projektek és olyan partnerek szakértői vettek részt, mint például a NATO.

II. – MULTIMODÁLIS FOLYOSÓK ÉS LOGISZTIKAI CSOMÓPONTOK

A. A kettős felhasználású közlekedési infrastruktúra finanszírozása

4. A 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret 1,69 milliárd EUR költségvetést irányoz elő a kettős felhasználású közlekedési infrastruktúrák Európai Hálózatfinanszírozási Eszközön keresztül történő társfinanszírozására. 2021 szeptemberében a Bizottság közzétette az első pályázati felhívást. Eredetileg az volt a terv, hogy a Bizottság évente 330 millió EUR indikatív költségvetésű pályázati felhívást fog kiírni⁵.
5. Oroszország Ukrajna elleni indokolatlan agresszióját követően a Bizottság jelentősen megerősítette a katonai mobilitást szolgáló kettős felhasználású közlekedési infrastruktúrának nyújtott támogatását, felgyorsítva a javaslatok értékelését és az időszak elejére ütemezve a rendelkezésre álló költségvetést.

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7371-2022-INIT/hu/pdf>

² [Action plan on military mobility 2.0.pdf \(europa.eu\)](#).

³ Közös jelentés az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a katonai mobilitásról szóló cselekvési terv 2020. október és 2021. szeptember közötti végrehajtásáról, JOIN(2021) 26 final.

⁴ Európai Logisztikai Csomópontok és a Művelettámogatás Hálózata (Network of Logistic Hubs in Europe and Support to Operations)

6. 2022 májusában a Bizottság 22 projektet részesített támogatásban összesen 339 millió EUR uniós társfinanszírozással, 15 tagállamban, valamennyi közlekedési módban⁶.
7. A Bizottság 2022 májusában közzétette a második pályázati felhívást, szintén 330 millió EUR indikatív költségvetéssel. A felhívásra a tagállamok fokozott érdeklődéssel reagáltak, és összesen 1,39 milliárd EUR uniós társfinanszírozásra pályáztak, ami négyszerese az előirányzott keretösszegnek. A projektek magas színvonala és az új geopolitikai környezetre való válaszlépések sürgető volta miatt a Bizottság 2022 novemberében 35 projektet választott ki, összesen 616 millió EUR uniós társfinanszírozásra⁷.
8. Így jelenleg összesen 57 projekt van folyamatban 18 tagállamban, 944 millió EUR uniós társfinanszírozással. Ennek az összegnek 35 %-át vasúti, 28 %-át közúti, 21 %-át repülőterekhez kapcsolódó, 16 %-át pedig tengeri infrastrukturális projektekre fordítják. A társfinanszírozott projektek leggyakoribb típusai: vasúti kapacitás fejlesztése (főként a 740 m hosszú vonatok forgalmának lehetővé vétele érdekében); autópálya-kapacitás (különösen a viaduktok és közúti hidak) és repülőtéri kapacitás fejlesztése; a multimodális árumozgatási kapacitás fokozása, valamint a kikötők kapacitásának és összeköttetésének javítása.
9. 2023 májusában jelent meg a harmadik, egyben utolsó pályázati felhívás (a projektek benyújtásának határideje 2023 szeptembere volt) a fennmaradó, mintegy 790 millió EUR költségvetés felhasználása céljából. A harmadik felhívás váltotta ki az addigi legnagyobb érdeklődést a tagállamok részéről: 22 tagállam pályázott 112 projekttel, összesen 3,7 milliárd EUR uniós társfinanszírozásra, ami 4,7-szeres túljelentkezést jelent. A Bizottság várhatóan 2024 elején teszi közzé a harmadik felhívás szerződéseinek odaítéléséről szóló döntést. A harmadik felhívás végrehajtásával nagyon valószínű, hogy az aktuális többéves pénzügyi keretben a katonai mobilitást szolgáló kettős felhasználású közlekedési infrastruktúrára rendelkezésre álló teljes költségvetés kimerül.
10. Végül az Európai Tanács 2023. októberi, nem hivatalos granadai találkozóján elfogadott nyilatkozatban az EU vezetői megerősítették a katonai mobilitásra helyezett hangsúlyt⁸.
11. Az Európai Beruházási Bank igazgatótanácsa 2023. június 15-én jóváhagyta „Az európai biztonságra irányuló stratégiai kezdeményezés PLUSZ”-t. Ez a kezdeményezés több pénzügyi forrást bocsát rendelkezésre biztonsági és védelmi beruházásokra – akár 8 milliárd EUR-t a jelenlegi, 2021–2027-es, többéves pénzügyi tervezési időszakban, és szélesebb körben, különösen a katonai mobilitás és a kritikus infrastruktúrák további területként való bevonásával. Az Európai Beruházási Bank felismeri a megváltozott geopolitikai környezetet, amelynek eredményeként az európai biztonsági és védelmi ágazathoz kapcsolódó különböző területeken – beleértve annak ellátási láncait is – megnövekedtek a finanszírozási igények. Tekintettel az ilyen eszközök és beruházások jellegére, a következő lépés a lehetséges projektek azonosítása lesz. Már zajlanak a megbeszélések az Európai Bizottsággal arról, hogyan lehetne támogatni ezt a területet.

⁶ A Bizottság végrehajtási határozata (2022. május 24.) a katonai mobilitási projekteknek a C(2021) 5763 végrehajtási határozat értelmében történő kiválasztásáról az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz – Közlekedési ágazat keretében nyújtandó támogatásokra vonatkozó 2021. évi pályázati felhívását követően, C(2022) 3261 final.

⁷ A Bizottság végrehajtási határozata (2023. április 11.) a katonai mobilitási projekteknek a C(2021) 5763 végrehajtási határozat értelmében történő kiválasztásáról az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz – Közlekedési ágazat keretében nyújtandó támogatásokra vonatkozó 2022. évi pályázati felhívását követően, C(2023) 2298 final.

⁸ A granadai nyilatkozat, Európai Tanács, 2023. október 6., <https://www.consilium.europa.eu/press/press-releases/2023/10/06/granada-declaration/>

B. A transzeurópai közlekedési hálózat felülvizsgálata

12. A Bizottság 2021. december 14-én terjesztette elő a transzeurópai közlekedési hálózatokról szóló rendelet felülvizsgálatára irányuló javaslatát⁹. Ez két olyan kulcsfontosságú kérdést érint, amelyek elősegítenék a katonai mobilitást az EU-n belül és azon kívül: először is a közlekedési infrastruktúrával kapcsolatos követelmények némelyike (különösen a vasút esetében) szigorodik; másodsor, a frissített térképeken bizonyos esetekben fel vannak tüntetve a katonai igények is. 2022. július 27-én a Bizottság módosított javaslatot nyújtott be, amely tükrözi a megváltozott geopolitikai helyzetet¹⁰.
13. A transzeurópai közlekedési hálózatok felülvizsgálati folyamata a rendes jogalkotási eljárás körébe tartozik, ami azt jelenti, hogy a Tanácsnak és a Parlamentnek a Bizottság javaslata alapján meg kell állapodnia a rendelet végleges szövegéről. A Tanács 2022. december 5-én elfogadta az általános megközelítést¹¹. Időközben az Európai Parlament 2023. április 13-án elfogadta a jelentését és a tárgyalási megbízatását¹². Ebben szerepel egy javaslat a katonai mobilitásról szóló új 47a. cikkre vonatkozóan. Ez a cikk különösen azt írta elő a tagállamoknak, hogy vegyék figyelembe a katonai mobilitási igényeket a transzeurópai közlekedési hálózat infrastruktúrájának kiépítése vagy korszerűsítése során¹³. Ezenkívül az új cikk arra kötelezné a Bizottságot, hogy készítsen egy tanulmányt a rövid idővel korábban bejelentett, nagyszabású katonai mozgásokról¹⁴.
14. A Tanács, az Európai Parlament és a Bizottság eddig négy politikai háromoldalú politikai egyeztetést tartott abban a reményben, hogy a tárgyalások a Tanács spanyol elnöksége alatt, 2023 végéig lezárulnak, és a rendelet 2024 tavaszán hatályba lép.

C. Katonai követelmények

15. A transzeurópai közlekedési hálózat és az uniós katonai közlekedési hálózat szabványainak további összehangolása érdekében a Tanács 2023. október 23-án elfogadta a felülvizsgált katonai követelményeket, beleértve a „Multimodális közlekedési folyosók” elnevezésű II. mellékletet. A felülvizsgálati folyamat részét képezték a NATO-val folytatott konzultációk is. A katonai követelmények kiterjesztett köre magában foglalja a logisztikai csomópontokat, az üzemanyag-ellátási lánc infrastruktúráját, Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának tanulságait és a kettős felhasználású infrastrukturális projektekre irányuló javaslatok értékelésének katonai kritériumait.

⁹ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a transzeurópai közlekedési hálózat fejlesztésére vonatkozó uniós iránymutatásokról, COM(2021) 812.

¹⁰ Módosított javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a transzeurópai közlekedési hálózat fejlesztésére vonatkozó uniós iránymutatásokról, az (EU) 2021/1153 rendelet és a 913/2010/EU rendelet módosításáról, valamint az 1315/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről, COM(2022) 384 final.

¹¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15058-2022-INIT/hu/pdf>

¹² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0147_HU.html#_section1

¹³ „(1) A transzeurópai közlekedési hálózat infrastruktúrájának kiépítése vagy korszerűsítése során a tagállamok értékelik annak szükségességét, relevanciáját és megvalósíthatóságát, hogy túllépjenek a III. fejezetben meghatározott követelményeken a csapatok és anyagok katonai szállítása során azok súlyának, méretének vagy léptékének figyelembevétele érdekében”.

¹⁴ „(2) [egy évvel e rendelet hatálybalépését követően]-ig a Bizottság tanulmányt készít az Unión belüli, rövid idővel korábban bejelentett, nagyszabású mozgások lehetőségeinek – beleértve a stratégiai útvonalakat is – feltárására, annak érdekében, hogy javítsa a transzeurópai közlekedési hálózat infrastruktúrájának kettős felhasználását. A tanulmánynak tartalmaznia kell a kettős felhasználású infrastruktúra mobilitási célú, hosszú távú tervezésére irányuló elemeket. E tanulmány keretében a Bizottságnak konzultálnia kell a többi tagállammal”.

16. Az üzemanyag-ellátási lánc infrastruktúrájáról szóló új melléklet¹⁵ felvázolja az üzemanyagrendszerekre, -létesítményekre és -berendezésekre vonatkozó műszaki előírásokat annak biztosítása érdekében, hogy képesek legyenek hatékonyan támogatni a nagyszabású katonai mozgásokat, miközben fenntartják az interoperabilitást az olyan stratégiai partnerekkel, mint például a NATO. Ugyanazokat a követelményeket írja elő, mint a NATO által használt szabványok, amelyeket megosztottak az Európai Unió Katonai Törzsével (EUKT)¹⁶. Ha a katonai követelmények részévé válik, ez a melléklet lehetőséget teremt az üzemanyag-ellátási lánc kettős felhasználású infrastruktúrájával kapcsolatos projekteknek az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz keretében történő esetleges jövőbeli társfinanszírozására, hogy ösztönözze a tagállamokat az üzemanyag-ellátási lánc infrastruktúrájába való beruházásra.

D. Hosszú távú infrastruktúra-tervezés a katonai erők rövid idővel korábban bejelentett, nagyszabású mozgásaihoz

17. A Bizottság szolgálatai az Európai Külügyi Szolgálattal (EKSZ) – beleértve az Európai Unió Katonai Törzsét is – egy magyarázó feljegyzést bocsátottak a tagállamok rendelkezésére, amelyben szerepelt a megközelítéshez alkalmazandó módszertan és egy olyan tanulmány ütemterve, amelynek célja a rövid idővel korábban bejelentett, nagyszabású mozgások lehetőségeinek meghatározása az üzemanyaggal kapcsolatos reziliencia fejlesztése, a hosszú távú infrastruktúra-tervezés és ezen infrastruktúra optimális kihasználása érdekében. A tanulmányhoz kapcsolódó munka megkezdődött, és várhatóan 2024 tavaszára fejeződik be. Az első lépés, amely idén júliusban indult, és jelenleg is zajlik a tagállamokkal szoros együttműködésben, meghatározza a katonai személyzet és az anyagok konfliktus vagy katonai gyakorlatok esetén történő, rövid idővel korábban bejelentett, nagyszabású mozgásához használandó fő folyosókat. A második lépés a katonai mozgások szempontjából kiemelt fontosságúként meghatározott, fő folyosók infrastrukturális hiányosságainak azonosítása lesz. A harmadik lépésben olyan intézkedésekre lesz szükség, amelyek enyhítik a feltárt hiányosságokat, és biztosítják a katonai személyzet és anyagok zökkenőmentes mozgását. A rövid idővel korábban bejelentett, nagyszabású katonai mozgásokat elősegítő, szükséges beruházások jobb prioritizálása érdekében a tanulmány támogatja egy jól strukturált – a veszélyes áruk szállítására és tárolására való kapacitást, valamint a megfelelő mennyiségű üzemanyag rendelkezésre állását is magában foglaló – hálózat kiépítésének célkitűzését.
18. Ez a munka növelni fogja a szinergiákat a transzeurópai közlekedési hálózatra vonatkozó szakpolitika és az EU katonai mobilitására irányuló terv között, miközben a szűkös erőforrásokat a leghatékonyabb módon használja fel. A hiányosságok mérséklése és a katonai mobilitás megerősítése érdekében azonosított intézkedések fontos inputként szolgálnak majd az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz keretében történő jövőbeli társfinanszírozáshoz, valamint a tagállamok nemzeti beruházási prioritásaihoz. Az elemzés alapul szolgál majd az Európai Beruházási Bank számára is, hogy a Bizottsággal szorosan együttműködve azonosítsa a védelmi szempontból magas hozzáadott értéket képviselő, kettős felhasználású infrastruktúrával kapcsolatos projekteket.
19. Az elemzés azt is lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy jobban összehangolják tervezési munkájukat a többi tagállammal annak biztosítása érdekében, hogy a több tagállamon átívelő folyosók egészen egyenletes legyen az infrastruktúra minősége. Ez jobb koordinációt is eredményez a tagállamok védelmi és infrastrukturális minisztériumai között. Ezen túlmenően az

¹⁵ Lásd: „A katonai mobilitásra vonatkozó katonai követelmények az EU-n belül és kívül”, ST 10440/23, XI. melléklet, az Európai Unió Tanácsa jóváhagyta 2023. október 23-án (elvégezendő).

¹⁶ A „NATO Technical Criteria and Standards for POL Facilities” (A NATO kőolaj-, olaj- és kenőanyag-létesítményekre vonatkozó műszaki kritériumai és szabványai) elnevezésű, 2017. január 19-én kelt, 2023. június 9-én módosított dokumentum, AC/4-N(2017)0002 (INV).

elemzés hozzájárul a tagállamok közötti szorosabb együttműködéshez az infrastrukturális beruházások terén és azok fokozottabb összehangolásához, ezáltal elősegítve a jobb összeköttetést a nagyszabású katonai mozgások kezelésében európai szinten.

E. Hozzáférs a légtérhez és a léginnavigációs szolgáltatásokhoz (SES és SESAR)

20. Az Európai Védelmi Ügynökség (EDA) és a Bizottság illetékes szolgálatai folytatták együttműködésüket a légtérhez, valamint a léginnavigációs szolgáltatásokhoz való hozzáférés polgári és katonai repülés számára történő biztosítása terén az egységes európai égbolt (SES) és a légiforgalom-irányítás korszerűsítésére irányuló, kapcsolódó (SESAR) projekt keretében. A katonai és polgári rendszerek közötti interoperabilitás hiánya kockázatokkal járhat a katonaság számára a légtérhez való hozzáférés és a navigációs szolgáltatások használata tekintetében. Egyes esetekben ez kihívást is jelenthet, különösen akkor, ha a katonaság polgári felhasználóknak is nyújt szolgáltatásokat. A légi közlekedésnek és a légiforgalmi szolgáltatásnak a katonai mobilitási kezdeményezés körébe való bevonása, amint az a katonai követelmények legutóbbi frissítésében¹⁷ tükröződik, annak elismerése, hogy ezek fontosak az interoperabilitási hiányosságok leküzdésében. A kettős felhasználásra vonatkozó követelményekről szóló végrehajtási rendelet¹⁸ jövőbeni frissítésétől függően ez lehetővé tenné a katonai repülési közösség számára, hogy a jövőben részt vehessen az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz katonai mobilitáshoz kapcsolódó pályázati felhívásain. Ezenkívül a kettős felhasználású berendezések növekvő jelentősége miatt figyelembe kell venni az Európai Unió Repülésbiztonsági Ügynökségének (EASA) polgári tanúsító hatóságként betöltött szerepét.

III. – SZABÁLYOZÁSI TÁMOGATÓ INTÉZKEDÉSEK

A. A határokon átnyúló mozgásokra vonatkozó engedélyek

21. Az Európai Védelmi Ügynökség A. kategóriás, „A határokon átnyúló mozgásokra vonatkozó engedélyekre irányadó eljárások optimalizálása Európában” elnevezésű programja harmonizálja és leegyszerűsíti az eljárásokat, továbbá megvalósítható megoldásokat dolgoz ki a hozzájáruló tagállamok területén, légtérben és belvizein. 2023. szeptember 12-én legújabb részes félként Dánia is aláírta a két technikai megállapodást, amelyek közül az egyik a földfelszínre, a másik a légtérre vonatkozik. Így mára a földfelszínre és a légtérre vonatkozó technikai megállapodást 25 hozzájáruló tagállam írta alá (többek között Norvégia is). Jelenleg a hozzájáruló tagállamok – az Európai Védelmi Ügynökség támogatásával – a tengeri területek kezelésére irányuló technikai megállapodást dolgoznak ki. Az aláírási eljárás várhatóan 2024 elején indul.
22. Az aláírt technikai megállapodások végrehajtásának támogatására az Európai Védelmi Ügynökség kidolgozott egy végrehajtás-nyomonkövetési mátrixot, amely lehetővé teszi a megállapodások szerinti különféle tevékenységek végrehajtása terén elért előrehaladás nyomon követését. Ezen túlmenően a katonai mobilitással kapcsolatos nemzeti kapcsolattartó pontok hálózata értékes visszajelzéssel fog szolgálni a tagállamok részéről a jövőbeli módosításokra tekintettel. Az Európai Védelmi Ügynökség az uniós tagállamokkal együttműködve szervezni fog egy szimulációs gyakorlatot vagy műhelymunkát, amely elősegíti a technikai megállapodások teljes körű végrehajtását, valamint teszteli a földfelszínre vonatkozó technikai megállapodások keretében az éves engedélyezésre kidolgozott sablont.

¹⁷ „A katonai mobilitásra vonatkozó katonai követelmények az EU-n belül és kívül” című dokumentum felülvizsgált II. melléklete (ST 11373/19), 2023. március 27.

¹⁸ A Bizottság (EU) 2021/1328 végrehajtási rendelete (2021. augusztus 10.) az (EU) 2021/1153 európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében a kettős felhasználású infrastruktúrával kapcsolatos intézkedések egyes kategóriáira alkalmazandó infrastrukturális követelmények meghatározásáról, C/2021/5859 (HL L 288., 2021.8.11.).

23. Annak érdekében, hogy feltárja a „Katonai mobilitás” és a „Logisztikai csomópontok hálózata” elnevezésű PESCO-projektek egyesítésének lehetőségeit, az Európai Védelmi Ügynökség 2023. július 5-én szervezett egy első találkozót a koordináló tagállamokkal. Az eredmények alapján az Európai Védelmi Ügynökség a részt vevő tagállamokkal együtt tovább vizsgálja a lehetőségeket. Ezenkívül a projektek felelősei megállapodtak abban, hogy a szinergiák és a koordináció előmozdítása érdekében biztosítják a kölcsönös részvételt az üléseiken.

B. Logisztikai folyamatok digitalizálása

24. Az Európai Védelmi Alap a 2021-es éves munkaprogram alapján javaslatot tett a katonai mobilitással kapcsolatos információk gyors és biztonságos cseréjét szolgáló digitális rendszer (a továbbiakban: SDMMMS) kifejlesztésére. A Bizottság 2022. július 21-én hirdette ki a nyertes ajánlattevő kilétét: ez egy Észtország által vezetett konzorcium, amely 9 uniós tagállam¹⁹ és Norvégia vállalataiból áll, és amely több mint 9 millió EUR fog támogatásban részesülni a digitális rendszer fejlesztése céljából. A támogatási szerződés aláírására 2022 decemberének végén, az első munkaindító találkozóra pedig 2023 januárjában került sor. A projekt teljes időtartama 30 hónap, így 2025 közepére elérhetővé kell tenni a katonai mobilitáshoz kapcsolódó biztonságos és gyors információcserét szolgáló digitális rendszert. Ez a digitális rendszer megkönnyíti a közvetlen és biztonságos információcserét az olyan részt vevő kormányok között, amelyek bármilyen katonai mozgást kérnek és jóváhagynak.
25. Az SDMMMS-projekt fő hangsúlya az első évben a munkaszervezet felállításán és az összes érdekeltnek a projektbe történő teljes körű integrálásán volt. A cél, hogy az első projektév végére az összes funkcionális és nem funkcionális követelményről megállapodjanak a projekt megvalósítási szakasza részletes céljainak és terveinek meghatározása érdekében. Emellett a működésből fakadó haszon és költségek terve is kidolgozásra kerül a rendszerben bevezetésre kerülő változtatások értékének jobb felmérése érdekében. Mindez fontos alapját képezi az egész rendszer soron következő fejlesztésének.

C. Vámügyek

26. Az Európai Védelmi Ügynökség a Bizottsággal és a hozzájáruló tagállamokkal közösen dolgozik az „Assessment of the needs, gains and risks for the development of a Military Customs System” (A katonai vámrendszer fejlesztésével kapcsolatos szükségletek, előnyök és kockázatok felmérése) című dokumentum felülvizsgálatán, amely minden további erőfeszítés alapja lesz. Ezzel párhuzamosan a Bizottság várja az SDMMMS-projekt első kézzelfogható eredményeit, mielőtt elkezdené az EU vámjogszabályai módosításának előkészítését. A jogszabályi módosítások biztosítják majd, hogy a rendszer tagállamok általi használatának legyen jogi kerete, és hogy a rendszert összehangolják az EU vámjogszabályaiban meghatározott vámeljárással.

D. Megerősített logisztika

27. A logisztikai adatoknak a különféle résztvevők közötti cseréjét lehetővé tévő, az egész EU-ra kiterjedő logisztikai informatikai hálózat koncepciójának kidolgozása érdekében az Európai Védelmi Ügynökség 2023 első felében bemutatta egy tanulmány megállapításait, amely a nemzeti logisztikai informatikai rendszereket és a vállalatirányítási (ERP) szoftvereket térképezte fel, többek között a nemzeti nyomkövetési képességeket és egyéb informatikai alkalmazásokat, mint például a NATO LOGFAS (Logistics Functional Area Services, logisztikai funkcionális területi

¹⁹ Litvánia, Németország, Észtország, Bulgária, Lengyelország, Luxemburg, Románia, a Cseh Köztársaság, Lettország.

szolgáltatások). A tanulmány megállapításai egy második tanulmány alapjául fognak szolgálni, amelynek célja egy koncepció kidolgozása egy egyesített logisztikai kommunikációs hálózat létrehozására.

28. Az additív gyártás – közismertebb nevén 3D nyomtatás a katonai logisztika összefüggésében – alkalmazásával kapcsolatban az Európai Védelmi Ügynökség által nemrégiben létrehozott, B. kategóriás „Additív gyártás a logisztika támogatásáért” elnevezésű projekt célja közös szabványok kidolgozása és meghatározása az interoperabilitás fokozása érdekében. E tevékenységek támogatására az Európai Védelmi Ügynökség különböző tanulmányokat készített, amelyeket 2023 folyamán mutattak be. Ezzel kapcsolatban az egyik tanulmány jogi iránymutatással szolgált a fegyveres erők számára az additív gyártási megoldások különböző katonai forgatókönyvek esetében való használatához.

IV. – REZILIENCIA ÉS FELKÉSZÜLTSG

A. Stratégiai szállítási képességek

29. A stratégiai irányítással²⁰ összhangban az uniós tagállamok megállapodtak abban, hogy megerősítik a légtérrel kapcsolatos együttműködést és koordinációt azáltal, hogy fejlesztik a közös légvédelmi műveletek végrehajtására irányuló képességet, beleértve a légi támogatást, mentést és evakuálást, a felügyeletet és a katasztrófaelhárítási feladatokat is. Annak érdekében, hogy megkönnyítsék a katonai légi eszközöknek a közös biztonság- és védelempolitika keretében végrehajtott missziók és műveletek támogatására történő, összehangolt felhasználását, az uniós tagállamok meg kívánják erősíteni az együttműködést és a partnerséget a légtérrel kapcsolatos uniós és többoldalú struktúrák és kezdeményezések (például az Európai Légiszállítási Parancsnokság) között. E tekintetben az Európai Unió Katonai Törzse és az Európai Légiszállítási Parancsnokság (EATC)²¹ részt vevő országai 2023. június 28-án technikai megállapodást írtak alá. Ez a technikai megállapodás szabványosítja azokat az eljárásokat, amelyek megkönnyítik az Európai Unió Katonai Törzsének az Európai Légiszállítási Parancsnokság légiközlekedési szolgáltatásaihoz való hozzáférését a közös biztonság- és védelempolitika keretében végrehajtott, stratégiai repülőgépes egészségügyi evakuációra és légi szállításra irányuló uniós katonai missziók és műveletek javára. Sürgős esetben más uniós szereplők is igénybe vehetnék ezeket az eljárásokat, például a Polgári Tervezési és Végrehajtási Szolgálat a polgári közös biztonság- és védelempolitika keretében végrehajtott missziók esetében, valamint a Válságreakáló Központ konzuli válság esetén. Az Európai Légiszállítási Parancsnokságban részt vevő hét nemzet önkéntes alapon egyenértékű repülési órákat (EFH) irányzott elő, amelyeket ingyenesen, önkéntes alapon bocsátanak az Európai Unió Katonai Törzse rendelkezésére azért, hogy az említett eljárásokat egy évig teszteljék.

Ez az Európai Unió Katonai Törzse és az Európai Légiszállítási Parancsnokság közötti együttműködés e két szervezet közötti mélyrehatóbb együttműködés első lépéseként szolgál. Ezen túlmenően ez a technikai megállapodás példaként szolgálhat más projektek és kezdeményezések, például az uniós gyorstelepítésű kapacitás²² kiépítésének megkönnyítése esetében.

30. Az Európai Védelmi Ügynökség keretében folytatódott a munka a szükséges tengeri és légi közlekedési és szállítási képességeknek a Koordinált éves védelmi szemléről szóló 2020-as jelentéssel, valamint a vonatkozó PESCO-projektekkel összhangban történő fejlesztésére. A

²⁰ A biztonság és a védelem területére vonatkozó stratégiai iránytű – Egy, a polgárait, az értékeit és az érdekeit megvédő Európai Unióért, amely hozzájárul a nemzetközi béke és biztonság megvalósításához, ST 7371/22, 2022. március 21.

²¹ BE, DE, ES, FR, IT, LU és NL.

²² Az EU gyorstelepítésű kapacitást (EU RDC) állít fel, amely legfeljebb 5 000 katonából áll. Az uniós gyorstelepítésű kapacitás egy szilárd, rugalmas és méretezhető katonai eszköz lesz, amely kiegészíti az EU széles körű válságkezelési eszköztárát.

jövőbeli, közepes méretű taktikai szállítmányokról szóló projekt keretében kidolgozás alatt van egy ipari fejlesztési útmutató dokumentum, valamint egy tanulmány, amelyet az Európai Védelmi Alap 2022-es munkaprogramja keretében finanszíroznak. A stratégiai túlméretes rakományok légi szállítására irányuló projekt keretében a magas szintű közös követelményeket dolgozzák ki, míg az Európai Védelmi Alap 2023. évi munkaprogramja keretében egy e területtel foglalkozó tanulmány elkészítésére vonatkozó felhívásban várják a projektjavaslatokat. A következő generációs, közepes méretű helikopterekkel foglalkozó projekt 2023 júniusában indult, és jelenleg ott tart, hogy gyűjtik a tagállamoktól a helikopterekkel kapcsolatos jövőbeli terveikre vonatkozó információkat, mind a meglévő flották korszerűsítése, mind pedig az új platformok fejlesztése tekintetében.

31. Ami a speciális vasúti szállítás katonai szükségességét illeti, az uniós tagállamok, a Bizottság és az Európai Védelmi Ügynökség közötti együttműködés eredményeképpen a vasúti infrastruktúra-kapacitás használatáról szóló rendeletről irányuló javaslatban²³ olyan rendelkezések is szerepelnek, amelyek lehetővé tennék, hogy bizonyos feltételek teljesülése esetén a katonai mozgások prioritást élvezzenek. Ezenkívül az Európai Védelmi Ügynökség hamarosan belekezd egy, az EU vasúti kapacitásához kapcsolódó tanulmány készítésébe, hogy áttekintést nyújtson a katonaság által használt nemzeti és kereskedelmi vasúti eszközök meglévő kapacitásáról, azzal a céllal, hogy meghatározza a speciális vasúti szállítási eszközökre és vasúti infrastruktúrára vonatkozó lehetséges követelményeket katonai felhasználás esetén.

B. A biztonsági kockázatokkal szembeni védelem

32. A Tanács kérésére²⁴ a Bizottság, a Hálózati és Információs Rendszerek Együttműködési Csoportja és az Európai Külügyi Szolgálat kiberbiztonsági kockázati forgatókönyveket dolgoz ki. Kezdetben a távközlési és a villamosenergia-ágazat állnak a középpontban. Az ilyen jövőbeli gyakorlatok során azonban más kritikus ágazatokat, például a közlekedést is értékelni fogják. Egy rugalmas és robusztus, magas szintű kiberbiztonsággal rendelkező adatmegosztó hálózatra van szükség a digitális adatoknak az érintett polgári és katonai érdekeltek és szereplők közötti hatékony megosztásának támogatásához. Ez a hálózat hasznosíthatná az uniós infrastruktúrát, például az uniós biztonságos konnektivitási programot (IRIS²⁵).
33. 2023 januárjában hatályba lépett a kritikus fontosságú szervezetek rezilienciájáról szóló irányelv (CER-irányelv)²⁵. Jóllehet a védelem kívül esik ezen irányelv hatályán, javítani fogja a kritikus infrastruktúrát működtető entitások fizikai rezilienciáját 11 ágazatban, beleértve a közúti, vasúti, légi és tengeri szállítását is. Ily módon hozzájárul a közlekedési ágazatban a katonai mobilitáshoz is szükséges alapvető szolgáltatások biztosításához. Az új CER-keretrendszer kulcsfontosságú pillére a kritikus szervezetek rezilienciájával foglalkozó csoport, amelyben a tagállami szakértők és a Bizottság szolgálatai többek között a kritikus infrastruktúrát fenyegető veszélyeket vitatják meg. Válaszként a szabotázs fokozott veszélyére, amely az Ukrajna elleni orosz háború miatt fenyeget, a Tanács 2022 decemberében a kritikus infrastruktúrák rezilienciájának megerősítését célzó összehangolt uniós megközelítésről szóló ajánlást²⁶ fogadott el. A szállítás a négy kulcsfontosságú ágazat egyikeként határozták meg, amellyel az ajánlás foglalkozik.
34. 2023 júniusában az Európai Védelmi Ügynökség és a Bizottság illetékes szolgálatai bemutatták annak a kutatási tanulmánynak az eredményeit, amely az éghajlatváltozásnak a védelemmel

²³ Javaslat – az Európai Parlament és a Tanács rendelete a vasúti infrastruktúra-kapacitás egységes európai vasúti térségben történő használatáról, a 2012/34/EU irányelv módosításáról és a 913/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről, COM(2023) 443 final.

²⁴ A Tanács következtetései az Európai Unió kiberbiztonsági helyzetének javításáról; ST09364/22, 2022. május 23.

²⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2557 irányelve (2022. december 14.) a kritikus szervezetek rezilienciájáról.

²⁶ A Tanács ajánlása (2022. december 8.) a kritikus infrastruktúrák rezilienciájának megerősítését célzó összehangolt uniós megközelítésről.

kapcsolatos kritikus energia-infrastruktúrára, többek között a közlekedésre gyakorolt hatásait értékeli²⁷. A védelmi és biztonsági ágazat fenntartható energiával foglalkozó konzultációs fóruma keretében folytatódott az annak feltárására irányuló munka, hogy miként lehetne növelni a megújuló energiaforrások felhasználását a közlekedésben, többek között például a nehéz katonai logisztikai járművek és az infrastruktúra hidrogénalapú megoldásaira vonatkozó katonai követelmények elemzésével. Ezenkívül 2023 májusában az Európai Védelmi Ügynökség és az illetékes bizottsági szolgálatok szimulációs gyakorlatot szerveztek az éghajlatváltozás és a zöld energiára való átállás által a védelmi vonatkozású kritikus energia-infrastruktúrák (többek között a tagállamok katonai szállítási infrastruktúrájának és képességeinek) rezilienciájára és energiabiztonságára gyakorolt hatás felmérésére.

35. Az Európai Védelmi Ügynökség folyamatosan hangsúlyozta, hogy szükség van egy rugalmas és megbízható, magas szintű kiberbiztonsággal rendelkező adatmegosztó hálózatra, amely támogatja a digitális adatoknak az érintett polgári és katonai érdekeltek és szereplők közötti hatékony megosztását.
36. Az éghajlat és a biztonság közötti összefüggésre vonatkozó új szemléletmódról szóló, 2023 júniusában elfogadott közös közleménnyel²⁸ összhangban az Európai Külügyi Szolgálat, a bizottsági szolgálatok és az Európai Védelmi Ügynökség elemezni fogják a katonai szállításban a fosszilis tüzelőanyagoktól való függés csökkentésének módjait a megújuló energiaforrások és a kapcsolódó technológiák elterjedésének előmozdításával.

V. – PARTNERSÉGEK

A. EU–NATO

37. A 2023. január 10-én, Brüsszelben aláírt harmadik EU–NATO együttes nyilatkozat²⁹ elismeri az EU és a NATO által a katonai mobilitás terén elért eredményeket. Az EU–NATO strukturált párbeszéd továbbra is rendszeresen ülésezik, hogy összehozza a két szervezet összes érintett személyzetét. Hatékony keretnek bizonyult az új uniós cselekvési terv bemutatására és a további együttműködés releváns területeinek megvitatására a koherencia és a kölcsönös megerősítés érdekében. Mélyreható szakértői szintű eszmecserek zajlottak, amelyek elsősorban a kiberrezilienciára és a közlekedési infrastruktúrára összpontosítottak, lehetővé téve mindkét fél számára, hogy jobban megértse saját prioritásait. Ezenkívül a NATO képviselői 2023 júniusában részt vettek az első éves katonai mobilitási eseményen, a NATO Közös Támogatás-elősegítő Parancsnoksága (Joint Support Enablement Command) pedig nem hivatalosan részt vesz a katonai mobilitásról szóló PESCO-projekt releváns találkozóin.
38. Az Unión kívüli NATO-szövetségesek releváns PESCO-projektekben való részvétele továbbra is hozzáadott értéket teremt, többek között transzatlanti és EU–NATO szempontból is. Az Egyesült Államokon, Kanadán és Norvégián kívül a Tanács 2022 novemberében engedélyezte, hogy az Egyesült Királyságot felkérjék a katonai mobilitási PESCO-projektben való részvételre. Az adminisztratív megállapodás projekttel való megkötése a végső szakaszában van. Ezenkívül 2023 márciusában a Tanács megállapodott abban, hogy felkéri Kanadát, hogy csatlakozzon a logisztikai csomópontok hálózatával foglalkozó PESCO-projekthez. A Kanada részvételére vonatkozó adminisztratív megállapodás is a megkötésének utolsó szakaszában van. E partnerek képviselőit

²⁷ <https://eda.europa.eu/publications-and-data/impacts-of-climate-change-on-defence-related-critical-energy-infrastructure>

²⁸ Közös közlemény az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: Az éghajlat és a biztonság közötti összefüggésre vonatkozó új szemléletmód: Az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás békére, biztonságra és védelemre gyakorolt hatásainak kezelése, JOIN(2023) 19 final.

²⁹ <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2023/01/10/eu-nato-joint-declaration-10-january-2023/>

meghívták, hogy a jogi megállapodások véglegesítéséig is vegyenek részt az adott projektek találkozóin.

39. 2023. januárjában az Európai Bizottság elnöke és a NATO főtitkára bejelentette a kritikus infrastruktúrák rezilienciájával foglalkozó dedikált EU–NATO munkacsoport létrehozását. A kritikus infrastruktúrák rezilienciájával foglalkozó EU–NATO munkacsoport 2023. június 29-én értékelő jelentést nyújtott be, amely feltérképezi a jelenlegi biztonsági kihívásokat, és a kritikus infrastruktúrák rezilienciájának megerősítését célzó ajánlásokat fogalmaz meg. Ebben a közlekedés azon négy kulcsfontosságú ágazat egyikeként szerepel (az energia-, a digitális és az űrkutatási ágazat mellett), amelyekben az együttműködést meg kell erősíteni, és hivatkozik a katonai mobilitásról szóló strukturált párbeszédre. Kifejezetten javasolja a közlekedési infrastruktúrával kapcsolatos megerősített együttműködést a katonai szállítás súlyának, méretének vagy léptékének figyelembevétele érdekében.

B. Kapcsolattartás más partnerekkel

40. A transzeurópai közlekedési hálózatok fent említett felülvizsgálati folyamatának részeként a módosított javaslat kiterjeszti az európai közlekedési folyosókat (amelyeket a jelenlegi rendelet törzshálózati folyosóknak nevez) Ukrajnára és Moldovára is. A folyosók kiterjesztése az Unió egyéb olyan erőfeszítéseire épül, amelyek célja ezen országok EU-val fennálló közlekedési összeköttetésének megerősítése, mint például a szolidaritási folyosókra irányuló kezdeményezés, amelyet a Bizottság 2022 májusában indított útjára, hogy az ukrán kikötők orosz blokádját követően segítse Ukrajnát kereskedelmi útvonalainak fenntartásában.

VI. – KÖVETKEZTETÉSEK ÉS TOVÁBBI TEENDŐK

41. Egy évvel a katonai cselekvési terv 2.0 elindítása után a négy fő prioritási területen megfelelő fellépések indultak, amelyek folyamatos előrehaladást mutatnak, és tükrözik a sürgősség közös érzését a romló biztonsági környezet fényében. A jól működő katonai mobilitási hálózat közös célkitűzésének elérése érdekében a Bizottság minden érdekeltet felkér, hogy folytassák tevékenységüket egy összehangolt, összkormányzati megközelítés részeként. A tagállamok aktualizált és megerősített katonai mobilitási kötelezettségvállalása, ha a Tanács úgy határoz, még inkább előmozdítaná ezt a célt, a katonai mobilitásról szóló cselekvési terv 2.0 tágabb hatókörén belül a vonatkozó PESCO-projektek munkájára építve.
42. A következő eredményjelentést a főképvisező és a Bizottság 2024. november végéig terjeszti elő.